

KONSTYTUCJA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

ze schematami

Marta Derlatka

WYDANIE

5

Wolters Kluwer

KONSTYTUCJA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

ze schematami

Marta Derlatka

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

WYDANIE

5

Stan prawny na 20 lutego 2020 r.

Wydawca
Małgorzata Stańczak

Redaktor prowadzący
Tomasz Pietrzak

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2020

ISBN 978-83-8187-584-4
5. wydanie

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Wprowadzenie

Prezentowane tabele i schematy obejmują wybrane zasady, instytucje i procedury konstytucyjne. Mają one charakter ogólny, nie zawierają kompleksowego zestawienia materii konstytucyjnej, a ich zadaniem jest przybliżenie i ułatwienie zrozumienia problematyki konstytucyjnej. Publikacja jest skierowana do studentów wydziałów prawa i administracji, jak też innych Czytelników zainteresowanych omawianą tematyką.

Tekst Konstytucji, mimo zakusów na jego zmianę, pozostaje od lat w dotychczasowym brzmieniu, ale wprowadzono daleko idące zmiany w wielu ustawach kluczowych dla demokratycznego ustroju państwa. W pierwszej kolejności dokonano istotnych zmian w ustawie o Trybunale Konstytucyjnym, które w połączeniu ze zmianami personalnymi doprowadziły do blokady orzeczniczej Trybunału, stając się początkiem kryzysu konstytucyjnego. Zmiany wprowadzono również w Kodeksie wyborczym, ustawie o radiofonii i telewizji oraz ustawie – Prawo o prokuraturze. Najnowszym przykładem radykalnych zmian jest nowelizacja ustaw sądowych, czyli ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym i ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa. W dniu 6 lutego 2020 r. ogłoszono ustawę z 20.12.2019 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r. poz. 190). Nowelizacja wprowadziła szereg rozwiązań ograniczających niezależność sądownictwa, które stały się źródłem wątpliwości i dyskusji zarówno na poziomie krajowym, jak i europejskim.

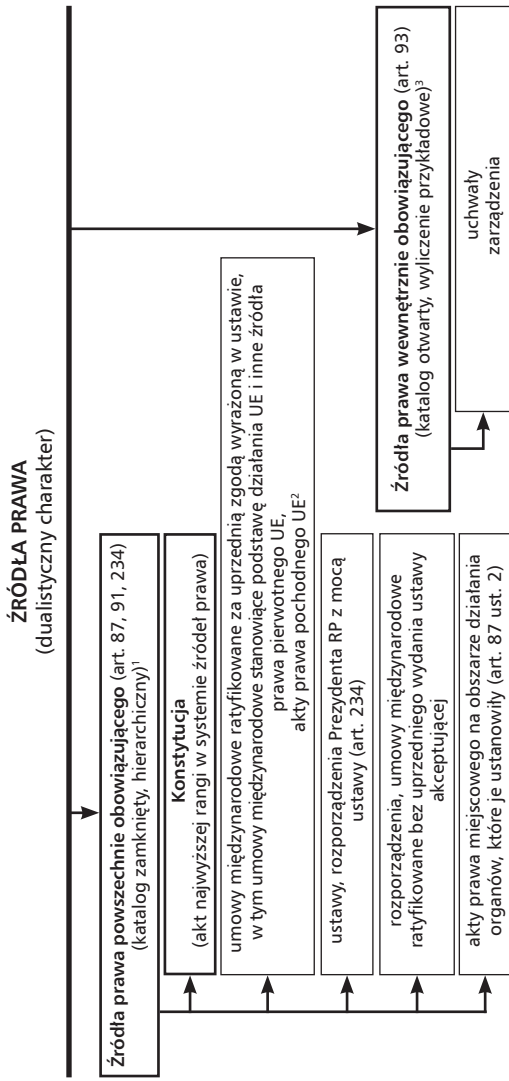
Wyczerpujące omówienie zagadnień konstytucyjnych jest przedmiotem wielu podręczników z różnych ośrodków akademickich, np. L. Garlicki, *Polskie prawo konstytucyjne. Zarys wykładu*, Warszawa 2019; B. Banaszak, *Prawo konstytucyjne*, Warszawa 2015; *Prawo konstytucyjne Rzeczypospolitej Polskiej*, red. P. Sarnecki, Warszawa 2014; *Polskie prawo konstytucyjne*, red. W. Skrzydło, Lublin 2010; M. Granat, *Prawo konstytucyjne. Pytania i odpowiedzi*, Warszawa

2019; *Prawo konstytucyjne*, red. Z. Witkowski, A. Bień-Kacała, Toruń 2015; *Prawo konstytucyjne*, red. M. Grzybowski, Białystok 2009.

Niezwykle cennym i bogatym źródłem informacji są Komentarze do Konstytucji. Z wydanych od 2016 r. warto wskazać na: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. Komentarz*, red. L. Garlicki, t. I–V, Warszawa 1999, 2001, 2003, 2005 i 2007 i jego drugie wydanie – red. L. Garlicki, M. Zubik, tom I i II, Warszawa 2016; zob. Komentarz w ujęciu cywilistycznym, *Konstytucja RP. Tom I. Art. 1–86; Tom II. Art. 87–243*, red. M. Safjan, L. Bosek, Warszawa 2016; zob. też *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, red. P. Tuleja, Warszawa 2019 oraz Komentarz do wybranych artykułów pod redakcją M. Chmaja *Komentarz do art. 30, 31, 32, 33*, tom I, *Art. 11 i 13*, t. II, Warszawa 2019.

Aktualny tekst Konstytucji jest publikowany w różnych zbiorach, niejednokrotnie poprzedzonych wprowadzeniem – np. L. Garlicki, *Konstytucja RP i inne teksty prawne. Wprowadzenie*, Warszawa 2012; *Prawo konstytucyjne. Wybór aktów prawnych*, red. M. Granat, M. Zubik, Warszawa 2013; M. Derlatka, *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Wprowadzenie*, Warszawa 2015; *Prawo konstytucyjne. Kompendium*, red. R. Piotrowski, Warszawa 2018. Warta uwagi jest również pozycja pod redakcją M. Grzybowskiego i A. Szmyta, *Nauka prawa konstytucyjnego w Polsce. W pięćdziesięciolecie Ogólnopolskich Zjazdów Katedr i Zakładów Prawa Konstytucyjnego*, Gdańsk 2008. Istotną, podsumowującą trzydziestolecie działalności orzeczniczej Trybunału Konstytucyjnego, jest publikacja *Na straży Państwa Prawa. Trzydzieści lat orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego*, red. L. Garlicki, M. Derlatka, M. Wiącek, Warszawa 2016. Wiele artykułów z zakresu prawa konstytucyjnego jest publikowanych w czasopismach naukowych, w szczególności takich jak: „Przegląd Konstytucyjny”, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego”, „Przegląd Sądowy”, „Przegląd Legislacyjny”, „Państwo i Prawo” czy „Przegląd Prawa Europejskiego”, „Gdańskie Studia Prawnicze”.

Schemat 1

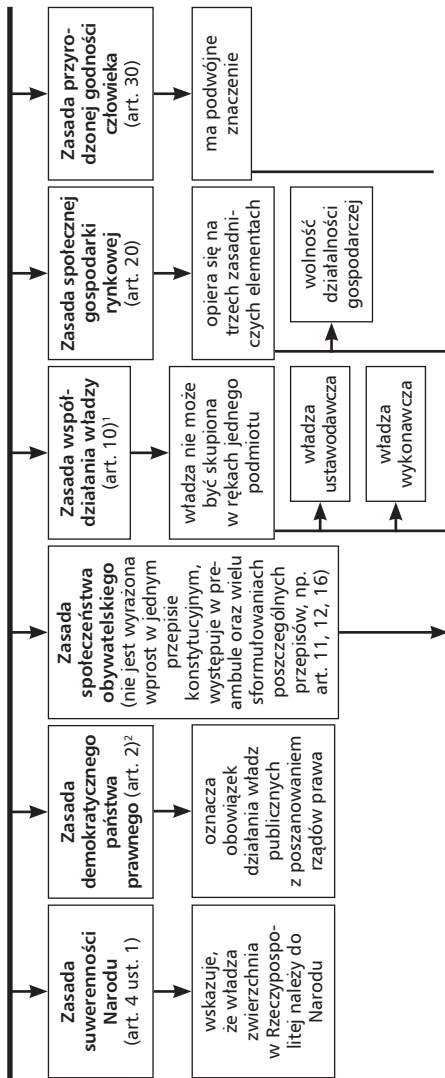
¹ Akty prawne niższego rzędu muszą być zgodne z aktami wyższego rzędu, a kontrola hierarchicznej zgodności norm należy do Trybunału Konstytucyjnego. W kompetencji TK nie leży natomiast badanie poziomej kolizji między ustawami. Zob. wyrok TK z 28 czerwca 2016 r., SK 31/14, OTK-A 2016, poz. 51; wyrok z 23 listopada 2016 r., K 6/14, OTK-A 2016, poz. 98.

² Prawo pierwotne i wtórne UE ma w systemie źródeł prawa charakter ponadustawowy (art. 91), pozostając wobec siebie jednocześnie w układzie hierarchicznym.

³ Akty prawa wewnętrznie obowiązującego muszą być zgodne z prawem powszechnie obowiązującym (art. 93 ust. 3), dlatego też ich ujęcie w powyższym schemacie na poziomie aktów podustawowych nie jest przypadkowe.

ZASADY USTROJOWE

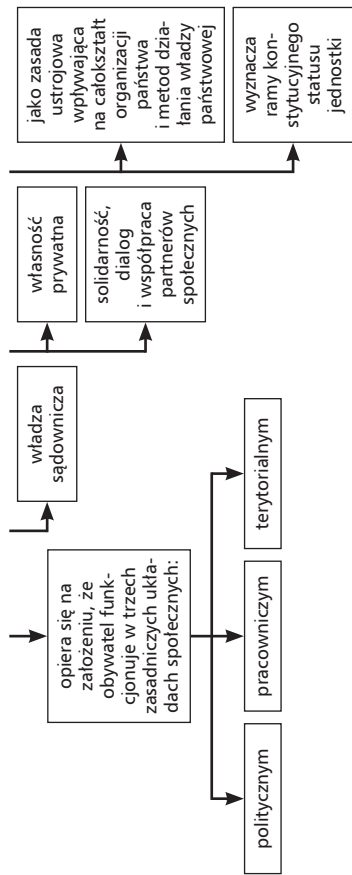
(określają ustroj konstytucyjny w państwie)

¹ Jest to jedna z kluczowych zasad dla ukształtowania i funkcjonowania systemu konstytucyjnych organów państwa, której celem podstawowym jest zapobieganie skupieniu władzy w państwie w rękach jednego podmiotu. Zob. szerzej L. Garlicki, *Przebieg orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego za 2016 r.*, *Przebieg Sądowy 2017*, nr 7–8, s.187 i n.; zob. też wyrok TK z 11 sierpnia 2016 r., K 39/16, OTK-A 2016, poz. 71, gdzie podkreślono zasadę niezależności sądownictwa.

² Zob. zwłaszcza wyrok z 28 czerwca 2016 r., SK 31/14, OTK-A 2016, poz. 51, w którym TK wskazał, że klauzula demokratycznego państwa prawnego mieści w sobie zakaz nadmiernej ingerencji, będący uzupełnieniem zasady proporcjonalności.

cd. Schemat 2. Zasady ustrojowe

Rozdział I

Rzeczpospolita

RP jako dobro wspólne

Artykuł 1

Rzeczpospolita Polska jest dobrem wspólnym wszystkich obywateli.

Zasada demokratycznego państwa prawnego i sprawiedliwości społecznej

Artykuł 2

Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej.

Zasada państwa unitarnego

Artykuł 3

Rzeczpospolita Polska jest państwem jednolitym.

Zasada zwierzchnictwa Narodu i reprezentacji politycznej

Artykuł 4

1. Władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej należy do Narodu.
2. Naród sprawuje władzę przez swoich przedstawicieli lub bezpośrednio.

Zasada zrównoważonego rozwoju

Artykuł 5

Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo

obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnią ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.

Zasada dostępu do narodowego dziedzictwa kulturowego

Artykuł 6

1. Rzeczpospolita Polska stwarza warunki upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury, będącej źródłem tożsamości narodu polskiego, jego trwania i rozwoju.

2. Rzeczpospolita Polska udziela pomocy Polakom zamieszkałym za granicą w zachowaniu ich związków z narodowym dziedzictwem kulturalnym.

Zasada legalizmu (praworządności)

Artykuł 7

Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa.

Zasada nadrzędności i bezpośredniego stosowania przepisów Konstytucji

Artykuł 8

1. Konstytucja jest najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Przepisy Konstytucji stosuje się bezpośrednio, chyba że Konstytucja stanowi inaczej.

Nakaz przestrzegania przez RP prawa międzynarodowego

Artykuł 9

Rzeczpospolita Polska przestrzega wiążącego ją prawa międzynarodowego.

Zasada trójpodziału władzy i zasada równowagi władz

Artykuł 10

1. Ustrój Rzeczypospolitej Polskiej opiera się na podziale i równowadze władzy ustawodawczej, władzy wykonawczej i władzy sądowniczej.

2. Władzę ustawodawczą sprawują Sejm i Senat, władzę wykonawczą Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej i Rada Ministrów, a władzę sądowniczą sądy i trybunały.

W 5. wydaniu *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej ze schematami* uwzględniono wpływ nowelizacji ustawy o Sądzie Najwyższym, Prawa o ustroju sądów powszechnych oraz Prawa o prokuraturze na poszczególne organy władzy sądowniczej.

Schematy przedstawiają wybrane instytucje i procedury konstytucyjne oraz powiązania między poszczególnymi unormowaniami.

Artykuły Konstytucji zostały zaopatrzone w tytuły objaśniające ich sens. W książce umieszczono także skorowidz ułatwiający wyszukiwanie zagadnień.

Marta Derlatka – doktor nauk prawnych; adwokat specjalizująca się w sprawach konstytucyjnych. Autorka licznych publikacji poświęconych polskiemu i niemieckiemu sądownictwu konstytucyjnemu.

LEXOTEKA
więcej niż podręcznik

Poszukaj pozostałych podręczników
dostępnych online

www.lexoteka.pl

9788381875844 W05P01

ISBN 978-83-8187-584-4

9 788381 875844

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

CENA 19,90 ZŁ (W TYM 5% VAT)